

VÉLEMÉNY

„Nem lesz ebből baj, fiatalember?” – Szeged és a rendszerváltás több mint negyedévszázad távlatából

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.

Megjelent: 2016.12.09. 06:11

Szerző: **Tóth Marcell**

Megosztás 0

1956-ról és a rendszerváltásról tartottak konferenciát Szegeden. A kutató dokumentumai kiegészítették az események résztvevőinek emlékeit. Az 1989 óta eltelt időszakot ugyan másképp látják, de a demokratikus átalakulást ma is fontosnak tartják. Szubjektív beszámolóink a „Tetthelyre hívás” konferenciáról.

Mintha 27 éve még egy irányba tartottak volna a demokráciát kívánók. Habár ez minden bizonnyal nem teljesen volt igaz, ezt éreztük a „Tetthelyre hívás” – 1956 a szegedi 1989-ben című tegnapi konferencián. Az önkormányzat és a Nagy Imre Társaság Szegedi Szervezete által tartott rendezvényen megjelent a teljes egykori szegedi ellenzék, az MSZMP Reformkörös tagjaitól az SZDSZ-en át az MDF-ig. Érdekes kettősséget jelentett, hogy a visszaemlékezők mellett a téma kutatói is előadtak, a levéltári források kiegészítették a néhol már megkopott emlékeket.

Pedig az állambiztonság, a sokat emlegetett III/III helyi vezetői tudták, hogy baj lesz – legalábbis számukra. Borúlátó elemzésekkel készültek 1988-ban a következő időszakra.

FRIS

Erősödő ellenzéki csoportokat, növekvő értelmiségi elégedetlenséget vizionáltak. Ez ellen megpróbálták fellépni, de sikertelenül. *Révész Béla*, a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának docense rengeteg dokumentummal támasztotta alá előadását.

1988. március 15-én volt az utolsó megtorolt nemzeti ünnep. Budapesten 15 ezren tüntettek, ebből legalább 100-120 olyan fiatal, aki kokárdával a mellén a gyorsvonattal utazott a fővárosba. Szegeden Ifjú Gárdisták, önkéntes rendőrök, egyenruhások és civilek is figyeltek. Még a Kiskunság déli részének határőreit is készenlétbe helyezték, ha

az egy perc alatt bevethető, tűzoltóság épületében elrejtett vízágyúval felszerelt tűzoltóautó nem hűtené le a forradalomra emlékezők kedélyeit. Azt is utasításba adták, hogy a spontán koszorúzást engedni kell, de a túlbiztosítottság látszatát viszont kerülni szükséges. Végül 12 egyetemistát állítottak elő, mert ittas állapotban nem teljesen a Pártéval megegyező álláspontot képviseltek. Gondos kezek ezeket és más ellenzéki eseményeket is megírták egy-egy jelentés keretében. A jelentettek és a jelentők között is feltűntek ismert nevek – az utóbbiak közé tartozott *Bikádi János* rendőr százados, aki később a Cserepes sori piac vezetőjeként futott be karriert.

Pedig egyre többen elégedetlenkedtek. 1989 februárjában 18 alternatív szerveződésnek volt helyi csoportja, nem sokkal később már 43-nak. *Révész Béla* megjegyezte, sok helyen azt állítják, Budapest után Szegeden voltak a legerősebbek az ellenzéki mozgalmak.

Ezeket fogta össze az Ellenzéki Kerekasztal. Az egyik jelentés szerint benne voltak a kigazdák (FKGP), a szociáldemokraták (MSZDP), a szabad demokraták (SZDSZ) és a Magyar Demokrata Fórum (MDF) helyi szervezetei. *Póda Jenő* volt a Szegedi Ellenzéki Kerekasztal elnöke és megszervezője. Habár ugyanabban az időszakban lépett be az MDF-be, számára mégis fontosabb volt az a szervezet, amely az országban elsőként alakult meg kerekasztal néven 1989. január 14-én. Tudatosan ernyőszervezetként működtek, egy közös cél mozgatta őket: az

alkotmányos demokrácia létrehozása, a rendszer megjavítása helyett valami gyökeresen új megalkotása. Miután a rendszer ellenzékét alkották, így másképp is látták a világot, mint a Reformkörösök. Érezték, hogy vannak különböző nézetek a Magyar Szocialista Munkáspárton (MSZMP) belül, de a konkrét belső töréseket nem látták.

A jelenleg már kereszténydemokrata önkormányzati képviselő kissé szomorúan jegyezte meg, a mai viszonyokkal ellentétben volt személyes kapcsolat, párbeszéd a más világnézetűekkel. Konstruktív eszmecsere tudtak folytatni nemcsak a Reformkörök tagjaival, hanem a pártbizottság embereivel.

'56-os kopjafát is kívánt emelni a kerekasztal, az elintézését rábízták Póda Jenőre. A tanács építési és műszaki alosztályához irányították. Ott megkérdezték tőle, hogy van-e kérvénye. Nem volt, de kapott egy fehér lapot, megírta. Ezt követően a helyszínrajzot kérték. Ezzel sem rendelkezett, de adtak még egy lapot, s megrajzolta. „Jó viszonyt ápolt a valósággal” – állította a „műről” Póda Jenő, aki matematikusként végzett. Egy réztáblát is szerettek volna. Természetesen kérték, hogy diktálja le a szöveget: „Az 1956-os forradalom és szabadságharc...”. Ekkor inkább azt javasolták, írja le ezt is: „Az 1956-os forradalom és szabadságharc áldozatai emlékére”. Az ügyintézés végeztével az akkor 29 éves politikus szemébe nézett a körülbelül 55 éves osztályvezető nő: „Nem lesz ebből baj, fiatalember?”

Nem lett baj. Az avatás megtörtént, amely emlékei szerint optimista hangulatában érte *Jankó Attilát*, az SZDSZ helyi vezetőjét. Ő is tudósításokat írt 1989 január elejétől 1989 augusztus huszadikáig, de nem ugyanúgy, mint a III/III emberei, mert ő *Molnár Máté* álnéven a Szabad Európa Rádió (SZER) tudósítójaként működött. „A hallgatás és mellébeszélés korában nőtt fel”, már 1979 őszén csatlakozott az ellenzékhez, később szamizdatokat is terjesztett. A SZER-nél azt kérték tőle, hogy csak tudósítson, de ne kommentáljon. Nem mindig sikerült, a Münnich Ferenc Társaság gyűléséről úgy számolt be, mint egy bohózatról. Nem bukott le azonnal, pedig egyetlen kívülálló volt, s még folyamatosan jegyzetelt is. Előbb *Ökrös Tamást* sejtették a Molnár Máté álnév alatt, de később rájöttek, hogy valójában ő az – valószínűleg a müncheni rádióba épült be a népköztársaság embere.

1989 februárjában egy cikket írt szerzőtársával, s azt jósták, hiába a demokratikus változás, öt éven belül az utódpárt kerül hatalomra, mert a szavazópolgárok összekötik a többpártrendszert a várható munkanélküliséggel, nehézségekkel. Azt tartotta volna jónak, ha az MSZMP is kormányon marad egy koalíció részeként – vigyék el a balhét ők. A cikk végül nem jelent meg, 1994-ben pedig az SZDSZ „egy kikényszerített kompromisszum” eredményeképpen az MSZP-vel alakított kormányt. A rendszerváltás várható

következményeivel kapcsolatban pedig 26 éve a helyi lapban *Faludy Györgyöt* idézte: sosem a legjobb, vagy a legrosszabb dolgok következnek be, hanem a legundorítóbbak.

Szegedma Hírtörténet

kb. 2 éve

1988. március 15-én volt az utolsó megtorolt nemzeti ünnep. Szegeden Ifjú Gárdisták, önkéntes rendőrök, egyenruhások és civilek is figyeltek. Még a Kiskunság déli részének határőreit is készenlétkébe helyezték, ha az egy perc alatt bevethető, tűzoltóság épületében elrejtett vízágyúval felszerelt tűzoltóautó nem hűtené le a forradalomra emlékezők kedélyeit. [KLIKK: http://szegedma.hu/?p=687246](http://szegedma.hu/?p=687246)

„Nem lesz ebből baj, fiatalember?” – Szeged és a rendszerváltásról tartottak konferenciát Szegeden. A kutató dokume...
SZEGEDMA.HU

Tetszik

Hozzászólók

2

Kommentek

0 hozzászólás

Rendezés: **Legrégibbi**

Hozzászólás írása...

Facebook Hozzászólások modul

HASONLÓ TÉMÁK: #SZEGED #KONFERENCIA #MSZP #SZDSZ #MDF #PÓDA JENŐ #RENDSZERVÁLTÁS #RENDSZERVÁLTÓZÁS #MSZMP #1956 #1989 #RÉVÉSZ BÉLA #BIKÁDI JÁNOS #JANKÓ ATTILA

OLVASTA MÁR?

Blogstar: Szakállas lány a vizes vébé kabalája

KÖVETKEZŐ

Blogstar: Botka – Miniszterelnök Úr, köszönöm!

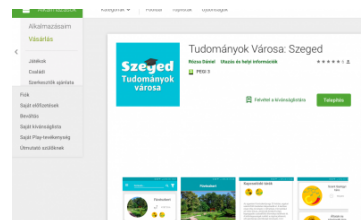
EZ IS ÉRDEKELHETI

Pusztító igény van Szegeden a retróra – Még a Viszki is itt mulat

Egyre több járat valós érkezési idejét láthatjuk

Itt van Szeged legújabb mobilappja